

Leikki (henkilöstölomake)

Tällä arviointityökalulla arvioidaan seuraavan laatuindikaattorin toteutumista:

Varhaiskasvatuksen toiminta on lapsille merkityksellistä, oppimaan haastavaa sekä innostavaa.

Henkilöstö ja lapset toteuttavat yhdessä leikkiin, liikkumiseen, taiteisiin ja kulttuuriperintöön perustuvaa monipuolista pedagogista toimintaa, joka tarjoaa lapsille myönteisiä oppimiskokemuksia. Toiminta edistää oppimisen alueiden sekä laaja-alaisen osaamisen mukaisten tavoitteiden toteutumista.

Lapsen yksilöllisyys huomioidaan niin, että jokainen lapsi oppii tunnistamaan ja löytämään omat vahvuutensa ja kiinnostuksen kohteensa.

Tällä arviointityökalulla varhaiskasvatuksen henkilöstö voi arvioida leikkiä ja leikin toteutumista lapsiryhmässään. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (2022) korostavat leikkiä varhaiskasvatuksen keskeisenä toimintatapana. Leikki tukee ja vahvistaa lapsen oppimista, kehittymistä ja hyvinvointia. Henkilöstön on kuitenkin hyvä tunnistaa leikin itseisarvo ja merkityksellisyys lapselle. On tärkeää, että henkilöstö arvioi leikkiä rajoittavia tekijöitä ja kehittää leikkiä edistäviä toimintatapoja ja oppimisympäristöjä.

Työkalun avulla henkilöstö arvioi leikin havainnointia ja dokumentointia, niiden toteuttamista ja säännöllisyyttä. Työkalu ohjaa arvioimaan leikin edellytysten toteutumisesta kuten sitä, millaisia mahdollisuuksia lapsilla on monipuoliseen ja keskeytymättömään leikkiin. Väittämät ohjaavat tarkastelemaan sitä, miten henkilöstö ohjaa ja myötäelää lasten leikkiä. Väittämässä korostuu leikin arvostus ja leikkiin keskittymisen mahdollistaminen sekä lapsille että henkilöstölle. Lisäksi työkalulla arvioidaan lapsiryhmän osallisuuden kokemuksen varmistamista leikissä muun muassa yhdessä tekemällä sekä syrjiviin tilanteisiin puuttumalla.

Esimerkkejä väittämistä:

- Toteutamme lasten leikin havainnointia yhteisesti sovitulla tavalla.
- Luomme edellytyksiä pitkäkestoiselle leikille.
- Hyväksymme ja kehitämme eteenpäin lasten leikkialoitteita.
- Ohjaamme leikkiä siten, että ulkopuolelle jäävät lapset pääsevät osallistumaan siihen.

Työkaluun liittyviä pohdintakysymyksiä:

- Millaisia näkemyksiä meillä on leikin merkityksestä? Millä tavoin ne ohjaavat toimintaamme lasten kanssa?
- Millaisia rooleja henkilöstöllä on leikin ohjaamisessa ja kehittämisessä omassa ryhmässämme?
- Millaisilla konkreettisilla keinoilla pyrimme edistämään aikuisten ja lasten välistä sekä lasten keskinäistä leikkiä lyhyellä ja pitkällä aikavälillä?
- Miten turvaamme, että jokainen ryhmämme lapsi pääsee osalliseksi yhteisistä leikeistä ja saa leikkikavereita? Miten tunnistamme ja ennaltaehkäisemme poissulkevaa ja syrjivää käyttäytymistä?

- Miten säännöllisesti havainnoimme leikkiä? Mitä säännöllisyys meille tarkoittaa?

Työkalun laatimiseen on osallistunut Annukka Pursi (Helsingin yliopisto).
